

Portugalia

W niniejszej części przedstawiono zarys systemu sądownictwa w Portugalii.

Sądy – zasady ogólne

Artykuł 202 i nast. konstytucji portugalskiej określają podstawowe zasady wymiaru sprawiedliwości oraz pracy sądów w Portugalii. Sądy są niezależnymi organami uprawnionymi do wymierzania sprawiedliwości w imieniu społeczeństwa. Do zadań sądów należy zapewnianie ochrony praw i prawnie chronionych interesów obywateli, zwalczanie naruszeń zasady demokratycznych rządów prawa oraz rozstrzyganie wszelkich sporów publicznych lub prywatnych.

Sądy są niezawisłe i podlegają tylko prawu. Ich orzeczenia są wiążące dla wszystkich podmiotów publicznych oraz prywatnych i mają pierwszeństwo przed decyzjami wszystkich innych organów.

Rozprawy sądowe są jawne, chyba że dany sąd, w celu zapewnienia ochrony godności osobistej lub porządku publicznego bądź zapewnienia prawidłowej pracy sądu, zadecyduje inaczej pisemnym zarządzeniem zawierającym uzasadnienie.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – system sądownictwa

Na mocy art. 209 i nast. konstytucji w Portugalii sądownictwo dzieli się na – sądownictwo powszechne i administracyjne. Działają również inne sądy – Trybunał Konstytucyjny (Tribunal Constitucional), Trybunał Obrachunkowy (Tribunal de Contas), sądy arbitrażowe (tribunais arbitrais) oraz sądy pokoju (*juílgados de paz*).

Trójinstancyjne sądownictwo powszechne obejmuje sądy zwykle właściwe do rozstrzygnięcia spraw cywilnych i karnych. Poniższe sądy zostały uszeregowane w kolejności malejącej według miejsca w hierarchii i zakresu terytorialnego: Sąd Najwyższy (Supremo Tribunal de Justiça, którego właściwość obejmuje cały kraj), sądy apelacyjne (*tribunais da relação*, po jednym w każdym okręgu sądowym; jedynie w okręgu sądowym Porto są dwa sądy apelacyjne) oraz sądy okręgowe (*tribunais de comarca*, sądy pierwszej instancji).

Sądy powszechne pierwszej instancji dzieli się na trzy kategorie w zależności od przedmiotu postępowania oraz spornej kwoty: sądy o właściwości ogólnej, sądy wyspecjalizowane (sprawy karne, rodzinne, sprawy małoletnich, prawo pracy, sprawy gospodarcze, sprawy morskie i wykonywanie wyroków karnych) lub o właściwości szczególnej (wydziały cywilne, karne lub połączone wydziały; izby do spraw cywilnych lub karnych; izby do spraw cywilnych lub karnych dotyczących nieletnich).

Do sądów administracyjnych należą sądy administracyjne i podatkowe pierwszej instancji, centralne sądy administracyjne (dla Północy i Południa) oraz Najwyższy Sąd Administracyjny (Supremo Tribunal Administrativo, którego właściwość obejmuje cały kraj).

Spory o właściwość pomiędzy sądami są rozstrzygane przez Tribunal de Conflitos, którego działanie jest uregulowane prawem.

Rodzaje sądów – krótki opis

W portugalskim systemie sądownictwa istnieją następujące kategorie sądów:

Trybunał Konstytucyjny, którego głównym zadaniem jest ocena konstytucyjności lub zgodności z prawem ustaw i przepisów wykonawczych, a także konstytucyjności zaniechania działań ustawodawczych;

Trybunał Obrachunkowy, który jest najwyższym organem władnym badać zgodność z prawem wydatków publicznych i kontrolować dokumenty finansowe, które zgodnie z prawem muszą mu być przedkładane;

Sądy powszechne, które posiadają właściwość ogólną w sprawach cywilnych i karnych, jak również we wszystkich sprawach niezastrzeżonych dla innych sądów. Do sądów powszechnych należą Sąd Najwyższy, sądy powszechne drugiej instancji (co do zasady sądy apelacyjne) i sądy powszechne pierwszej instancji (co do zasady sądy rejonowe).

Sądy administracyjne i podatkowe, które mają za zadanie rozstrzygać spory wynikające z administracyjnych i podatkowych stosunków prawnych. Należą do nich Najwyższy Sąd Administracyjny, centralne sądy administracyjne, okręgowe sądy administracyjne i sądy podatkowe.

Sądy pokoju, będące sądami o szczególnych cechach, właściwymi w sprawach cywilnych, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 15 000 EUR. Podczas stanu wojennego tworzone mogą być również sądy wojskowe (*tribunais militares*).

Przydatne linki

[Trybunał Konstytucyjny](#)

[Trybunał Obrachunkowy](#)

[Sąd Najwyższy](#)

[Sąd Apelacyjny w Lizbonie](#)

[Sąd Apelacyjny w Porto](#)

[Sąd Apelacyjny w Coimbrze](#)

[Sąd Apelacyjny w Guimarães](#)

[Najwyższy Sąd Administracyjny](#)

[Centralny Sąd Administracyjny dla Południa](#)

Ostatnia aktualizacja: 25/01/2023

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.